

УДК 929:[[069:7]+7.079]Бараннік(477.64-25)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-2-15>

Ганна ЛИСЕНКО

PhD з мистецтвознавства, старша викладачка кафедри дизайну, Хортицька національна академія, вул. Наукового містечка, 59, м. Запоріжжя, Україна, 69017

ORCID: 0000-0003-3781-5572

Олег РЯБЧЕНКО

старший викладач кафедри дизайну, Хортицька національна академія, вул. Наукового містечка, 59, м. Запоріжжя, Україна, 69017

ORCID: 0000-0002-8488-846X

Бібліографічний опис статті: Лисенко, Г., Рябченко, О. (2025). Юрій Бараннік: галерист, митець, куратор, носій просвітницької місії. *Fine Art and Culture Studies*, 3-2, 113–119, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-2-15>

**ЮРІЙ БАРАННІК: ГАЛЕРИСТ, МИТЕЦЬ, КУРАТОР,
НОСІЙ ПРОСВІТНИЦЬКОЇ МІСІЇ**

Мета роботи: ця стаття присвячена комплексному аналізу багатогранної діяльності Юрія Баранніка (1954–2019) – ключової постаті у становленні та розвитку сучасного мистецького середовища Запоріжжя.

Методологія. Дослідження ґрунтується на історико-мистецтвознавчому аналізі, що дозволяє простежити розвиток мистецької діяльності Ю. Баранніка. Використано аналіз періоджерел: наукових досліджень, публікацій у ЗМІ, власних свідчень. Застосовано системний і описовий підходи до аналізу діяльності Баранніка та його проєктів.

Наукова новизна. Вперше здійснюється цілісний науковий аналіз діяльності Юрія Баранніка. Систематизовано та узагальнено інформацію про його ключові ініціативи. Виокремлено та проаналізовано його власну художню діяльність, зокрема у сфері світлових проєкцій, що є малодослідженим аспектом.

Висновки. Підкреслюється роль фестивалю у популяризації ленд-арту в Україні та світі, а також його вплив на мистецьке середовище Запоріжжя. Крім того, висвітлюється просвітницька та кураторська діяльність Юрія Баранніка, що виходила за межі організації виставок та фестивалів. Зокрема, аналізуються «Тижні конструктивізму», проведення Міжнародної конференції «Універсальність явищ запорізького модернізму і школи Баухауз», а також започаткування багатогранного проєкту «Історичні локації», що об'єднав чотири фестивалі у різних частинах міста. Зазначено роль галереї «Бараннік» у створенні туристично-інформаційного центру. Стаття також торкається власної художньої творчості Юрія Баранніка, яка, хоч і була менш об'ємною через його активну організаторську діяльність, проте відзначалася унікальним талантом, зокрема у використанні світлових проєкцій для підкреслення унікальності простору.

Ключові слова: Юрій Бараннік, сучасне мистецтво, Запоріжжя, галерея «Бараннік», фестиваль ленд-арту «Хортиця», кураторська діяльність, просвітницька діяльність, українське мистецтво, конструктивізм.

Hanna LYSENKO

PhD in Art Studies, Senior Lecturer at the Department of Design, Khortytsia National Academy, 59 Naukovoho Mistechka St, Zaporizhzhia, Ukraine, 69017

ORCID: 0000-0003-3781-5572

Oleh RIABCHENKO

Senior Lecturer at the Department of Design, Khortytsia National Academy, 59 Naukovoho Mistechka St, Zaporizhzhia, Ukraine, 69017

ORCID: 0000-0002-8488-846X

To cite this article: Lysenko, H., Riabchenko, O. (2025). Yurii Barannik: haleryst, mytets, kurator, nosii prosvitnytskoi misii [Yurii Barannik: gallerist, artist, curator, bearer of an educational mission]. *Fine Art and Culture Studies*, 3-2, 113–119, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-2-15>

YURI BARANNIK: GALLERIST, ARTIST, CURATOR, BEARER OF AN EDUCATIONAL MISSION

The purpose of the paper. This article presents a comprehensive analysis of the multifaceted activities of Yuri Barannik (1954–2019), a key figure in the formation and development of the contemporary art scene in Zaporizhzhia.

Methodology. The study is based on historical and art-historical analysis, tracing the evolution of Barannik's artistic work. Primary sources – scholarly studies, media publications, and personal testimonies – were used. A systematic and descriptive approach was applied to analyze his cultural activities and projects.

Scientific novelty. This is the first attempt at a holistic academic study of Yuri Barannik's activities and his significant impact on the artistic landscape of Zaporizhzhia. The article systematizes and summarizes information about his major initiatives. His personal artistic work, particularly in the field of light projections – an underexplored aspect of his creative output – is also analyzed.

Conclusions. The research emphasizes Barannik's contribution to the renewal of Zaporizhzhia's cultural environment and the popularization of land art in Ukraine and beyond. The Barannik Gallery became a center for artistic exchange, while the Khortytsia Land Art Festival promoted art in natural settings. His work extended beyond curating exhibitions and festivals – the “Constructivism Weeks,” the international conference on Zaporizhzhia modernism and the Bauhaus, and the “Historical Locations” project, uniting four festivals across the city, are examined. The gallery's role in establishing a tourist information center is also highlighted. Despite his busy organizational activity, Barannik's own artistic practice – particularly his use of light projections to reveal the uniqueness of space – demonstrated his distinctive creative talent.

Key words: Yuri Barannik, contemporary art, Zaporizhzhia, Barannik Gallery, Khortytsia Land Art Festival, curatorial practice, educational activity, Ukrainian art, constructivism.

Актуальність проблеми. Юрій Бараннік (1954–2019) відіграв одну з визначальних ролей у становленні сучасного мистецького простору Запоріжжя. Митець, просвітник, організатор, куратор, засновник галереї та один з ініціаторів ленд-арт фестивалю, він активно сприяв трансформації регіонального художнього контексту. Його діяльність значно вплинула на розвиток мистецького середовища міста.

Серед найбільш значущих проєктів, що стимулювали розвиток сучасного мистецтва в Запоріжжі, варто відзначити створення некомерційної галереї «Бараннік» (спочатку “Lenin”), започаткування фестивалю ленд-арту «Хортиця», просвітницького проєкту «Тиждень конструктивізму» тощо. Ці ініціативи, що діяли протягом багатьох років, сприяли презентації мистецьких творів, активній взаємодії митців, формуванню нового покоління художників та невтомно просуvalи сучасне мистецтво на місцевому та всеукраїнському рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження творчого доробку та організаційної діяльності Ю. Баранніка в українському мистецтвознавстві досі носять фрагментарний характер.

Згадку про один з проєктів Ю. Баранніка – фестиваль ленд-арту «Хортиця» можемо знайти у дослідженні Г. Вишеславського, де він досліджує ленд-арт у творчості українських митців (Вишеславський, 2017). У монографії П. Бевзи побіжно розглядається власна творчість Ю. Баранніка під час ленд-арт симпозіуму

«Простір Покордоння» (Могриця, Сумська область) (Бевза, 2010).

Попри згадки про його значний внесок у становлення регіонального мистецького середовища, зокрема дисертації Г. Лисенко, де його діяльність розглядалася крізь призму загальних тенденцій розвитку регіонального мистецтва та інституційного становлення, цілісний та глибокий науковий аналіз його спадщини залишається актуальним завданням (Лисенко, 2024). Відтак, дана стаття має на меті заповнити існуючі прогалини, представивши всебічний розгляд ключових етапів його професійної діяльності та її системного впливу на динаміку регіонального мистецтва. **Метою** цієї статті є комплексний аналіз та висвітлення багатогранної діяльності Юрія Баранніка (1954–2019) як однієї з ключових постатей у формуванні та розвитку сучасного мистецького ландшафту Запоріжжя. Дослідження зосереджується на його значному внеску, що включає заснування некомерційної галереї «Бараннік», ініціювання щорічного фестивалю ленд-арту «Хортиця», започаткування «Тижнів конструктивізму» тощо. Стаття також розкриває його просвітницьку, кураторську, художню діяльність та прагне показати, як Юрій Бараннік став справжнім каталізатором культурних перетворень, оскільки він заклав міцний фундамент для подальшого розвитку сучасного мистецтва в Запоріжжі та залишив по собі вагомий культурну спадщину.

Виклад основного матеріалу. В художнє життя Запоріжжя Ю. Бараннік увійшов як

засновник некомерційної галереї “Lenin”. Передісторія заснування галереї Юрія Баранніка у 2006 році сягає початку 2000-х років (Бараннік, 2019).

Власне помешкання Юрія, що згодом перетворилося на центр сучасного мистецтва, розташоване на центральному проспекті, було ідеальним місцем для дружніх зустрічей. Виняткова гостинність господаря стала його візитівкою, тому численні друзі, серед яких були представники різноманітних творчих професій, часто навідувалися до людини, що сама була митцем. Спільні чаювання та невинувачене спілкування у Баранніка створювали атмосферу, де митці міста могли знайомитися, обмінюватися новинами та ідеями, а також розмірковувати про те, як Запоріжжя – промислове місто, – могло б стати яскравим осередком культури (Бараннік, 2019).

Глибока прихильність Юрія Баранніка до сучасного мистецтва та міста Запоріжжя спонукала його до перетворення власної квартири на першу некомерційну галерею сучасного мистецтва в місті. У 2006 році галерея відкрила свої двері під назвою “Lenin”, а у 2016 році, відповідно до закону про декомунізацію, отримала нове ім’я – галерея «Бараннік» (Деро Запоріжжя, 2016). За період її функціонування (2006–2019) тут було проведено понад 400 подій – виставкових проєктів, лекцій, творчих дискусій (Арт-галерея Lenin, 2014).

Важливим напрямком роботи галереї була співпраця з молоддю, зокрема зі студентами мистецьких та творчих спеціальностей. Юрій Бараннік особисто опікувався молодими талантами, нерідко зв’язуючись з викладачами, щоб запросити якомога більше студентів на виставки. Він, як справжній митець, розумів, що майбутнє мистецтва залежить від активної, небайдужої творчої молоді, здатної сміливо експериментувати, діяти несподівано та натхненно.

Протягом років існування галереї було організовано безліч персональних виставок як запорізьких художників, так і видатних митців України, завжди з обов’язковим виданням буклетів, що містили ключову інформацію про авторів. Це зміцнювало й поглиблювало творчі зв’язки між митцями з різних регіонів країни, надихало їх на подальше спілкування та співпрацю.

Серед визначних подій, що вплинули на розвиток нового мистецтва в Запоріжжі, безперечно,

є фестиваль ленд-арту «Хортиця». Започаткований Юрієм Баранніком у 2008 році, цей фестиваль, за словами П. Бевзи, є спадкоємцем міжнародного пленеру «Хортиця» (1994) (Бевза, 2010).

Місце проведення фестивалю змінювалося щороку, охоплюючи як сам острів Хортиця, так і його околиці. Серед локацій – курган «Совутина балка» біля Музею історії Запорізького козацтва, туристичний пляж «Вирва», скеля «Отара» на правому березі біля арочного мосту, урочище «Сагайдачне» та «Великий Луг». Заворожуюча краса та історична велич хортицьких пейзажів роблять їх ідеальним джерелом натхнення для художників. У деякі роки точне місце проведення заходу залишалося таємницею до його початку, що дозволяло художникам творити у спонтанній манері. Цікаво, що поєднання природного ландшафту Хортиці з промисловою аурою Запоріжжя, можливо, знайшло своє відображення у художніх експресіях, дозволяючи митцям вивчати взаємодію природи та індустрії. Цей своєрідний конфлікт контекстів викликає глибокі роздуми про взаємодію людини та природи в індустріалізованому середовищі. Такі умови створювали унікальні можливості для художньої інтерпретації та взаємодії з природним і промисловим ландшафтом, що надавало особливої динаміки художнім виявленням. Це, у свою чергу, виокремлювало фестиваль ленд-арту «Хортиця» з-поміж інших.

Під час Дев’ятого фестивалю ленд-арту «Хортиця» (2016) в урочищі Сагайдачного зібралися художники з усієї України, об’єднані спільним творчим запалом. Ю. Бараннік зазначав, що митці не лише створювали, але й проводили культурологічну та аналітичну роботу, у процесі якої вони обмінювалися досвідом та спільно розробляли стратегії популяризації ленд-арту в Україні та українського ленд-арту у світі (Олійник, 2025).

Оспівування природних просторів сприяє створенню атмосфери, де чисте захоплення природою доповнює глибоке розуміння творчості. Водночас, природний світ виступає потужним співавтором, немов невидимий помічник, протягом усього творчого процесу. Хортицький ленд-арт фестиваль демонстрував значний прогрес у складності інсталяцій з плином часу. Початкові базові композиції поступово перетворилися на низку нетрадиційних творів, що спонукали до роздумів.

Ленд-арт «Хортиця» гармонійно вписався в мистецьке життя Запоріжжя, він приваблював як місцевих, так і міжнародних митців та глядачів. Фестиваль розширив свій художній спектр і, охопивши різні медіа та стилі, щороку дивував чимось новим. Каміння, ґрунт, вода і навіть острівна флора та фауна ставали матеріалом для шедеврів митців в різні роки. Успіх фестивалю ґрунтувався на його заохоченні до мистецьких експериментів і розширення меж.

Хортицький ленд-арт фестиваль прагнув об'єднати мистецтво з природним світом й відновити глибокий зв'язок між художнім вираженням та навколишнім середовищем. Однією з найяскравіших рис ленд-арту «Хортиця» стала його здатність глибоко вражати глядачів. Це мистецтво спонукало до вдумливого самоаналізу та зміцнення зв'язку з навколишнім середовищем острова. Ленд-арт став загальнодоступною подією, яка відкрила можливість долучитися до неї кожному містянину чи відвідувачу. Ця інклюзивність, на нашу думку, здобула виняткового значення для культурно-мистецької спадщини міста, оскільки вона демократизувала мистецтво, зробила його доступним широкому загалу, сприяла активному залученню громади до творчого процесу та його сприйняття. Така відкритість вирізняла цей захід з-поміж інших подібних ініціатив, перетворила його на осередок для прямої взаємодії митців і публіки, що посилює соціальний вимір мистецтва та його інтеграцію в повсякденне життя міста.

Еволюція та значний вплив фестивалю ленд-арту «Хортиця» стали переломним моментом, який, за очікуваннями, матиме тривалий і суттєвий вплив на мистецький ландшафт Запоріжжя. Цілком можливо, що акцент фестивалю на екологічній взаємодії та мистецькій творчості в гармонії з природою надасть нового імпульсу місцевій мистецькій спільноті й переосмислить критерії та цінності інноваційних починань на довгі роки вперед. Прагнення інтегрувати мистецтво з природною красою свідчить про суттєві зміни у сприйнятті, створенні та насолоді мистецтвом у запорізькій мистецькій спільноті.

Просвітницька та кураторська діяльність Юрія Баранніка виходила далеко за межі фестивалю ленд-арту. Щороку, починаючи від 2010 року, галерист проводив «Тижні конструктивізму». Вивченню цього явища, що знайшло

своє відображення в архітектурі Запоріжжя, Ю. Бараннік присвятив багато років. А в 2017 році було засновано музей конструктивізму, що мало на меті зберігати, популяризувати та розповсюджувати інформацію про феномен запорізького конструктивізму (Арт-галерея Barannik, Музей конструктивізму, 2017). В цьому ж році галерист ініціював проведення Міжнародної конференції «Універсальність явищ запорізького модернізму і школи Баухауз. Проблеми збереження модерністської спадщини» (відбулась у межах масштабного проєкту “Bauhaus – Zaporizhzhia”). Конференція підкреслила універсальне значення модерністської архітектури в глобальному контексті, відзначивши спільні риси запорізького конструктивізму з німецькою школою Баухауз, а також виокремила надзвичайну історичну та культурну цінність запорізького Соцміста (Фліерл &, 2017).

Також, однією з важливих ініціатив під керівництвом Ю. Баранніка стало започаткування у 2016 році проєкту «Історичні локації». Ця важлива ініціатива об'єднала чотири фестивалі у різних локаціях, що включали виставки, екскурсії та лекції, розраховані як на мешканців, так і на гостей міста. Галерея «Бараннік» працювала над проєктом за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Перший фестиваль був розгорнутий в урочищі Сагайдачного, а його наступна частина відбулася біля Круглого дому (The Odessa Review, 2017).

У 2018 році галерея розширила свою сферу діяльності, створивши туристично-інформаційний центр, присвячений просуванню відомих пам'яток Запоріжжя. Було започатковано проєкт «Дні музеїв в Туристичному інформаційному центрі». Перша експозиція мала назву «Музей конструктивізму. Запорізький конструктивізм. Світова історія». Натхненник цієї експозиції, Юрій Баранник зазначав: «Ми привезли стенди з фотографіями історії м. Запоріжжя. Це 20–30 роки, це були часи авангарду у мистецтві. Класичний модернізм міжвоєнного періоду або конструктивізм – був затребуваний в усьому світі стиль. І Соцмісто Запоріжжя – це частина світової історії архітектури» (Запорізька міська рада, 2018).

Галерея «Бараннік» стала помітним центром для багатьох сучасних українських художників, закріпивши за собою репутацію

однієї з провідних галерей Запоріжжя (Бараннік, 2019). Крім того, у галереї була експозиція, присвячена легенді джазу Олександр Цфасману, уродженцю Запоріжжя. Це свідчить про широту культурних інтересів Юрія Баранніка, який сам був музикантом.

Попри значну організаційну та просвітницьку діяльність, Юрій Бараннік залишався митцем, хоча приділяв менше уваги власній творчості. Він присвятив значну частину свого життєвого і творчого шляху підтримці та розвитку інших митців. Але, незважаючи на це, він зумів розкрити свій самобутній талант. Його унікальність проявилася у здатності виявляти приховану красу довкілля, трансформуючи сприйняття простору через світлові проєкції. Прикладом такого підходу є його робота «Пейзаж городища», створена у 2008 році на ленд-арт симпозиумі «Простір Покордоння» в Могриці, що на Сумщині. У цій інсталяції, що виникла з нічної темряви, художник акцентував увагу на чотирьох елементах ландшафту: дереві, річковому руслі, загальному обрисі місцевості та давньому городищі, які він майстерно висвітлював за допомогою штучного освітлення. Цю новаторську методику Бараннік визначив як «авторське штучне освітлення» (Бевза, 2010, с. 146). Цей аспект його діяльності демонструє нерозривний зв'язок між його кураторськими амбіціями та власними художніми пошуками.

У 2023 році ініціативна група громадян висунула пропозицію увічнити пам'ять Юрія Баранніка, видатного митця, галериста, куратора та просвітника, шляхом найменування однієї з вулиць Запоріжжя на його честь. Запорізький історик Павло Кравчук, один із ініціаторів, зазначав: «Легкість, з якою він порушував складні для міста теми, спокушала. Сам він був запорізькою реінкарнацією Сократа, чия апологію, не вагаючись, напишуть майбутні покоління містян. Усе це про Юрія Баранніка. Закликаємо увічнити пам'ять про завжди усміненого доброго генія Запоріжжя в назві однієї з вулиць...» (Олійник, 2025). На нашу думку, ця ініціатива підкреслює суспільне визнання ролі

Юрія Баранніка як каталізатора культурних перетворень у Запоріжжі.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Діяльність Юрія Баранніка відіграла ключову роль у оновленні та збагаченні художнього життя Запоріжжя. Його внесок охоплював заснування некомерційної галереї, що перетворилася на справжній центр тяжіння для митців та молоді, а також організацію фестивалю ленд-арту «Хортиця», який сприяв популяризації нового виду мистецтва у природному середовищі. Бараннік виступав не лише як куратор та організатор, а й як активний просвітник та дослідник культурної спадщини міста, зокрема його модерністської архітектури. Його проєкти, такі як задум музею конструктивізму та «Історичні локації», підкреслюють його прагнення інтегрувати мистецтво в повсякденне життя містян та висунути на перший план унікальність Запоріжжя. Навіть приділяючи значну увагу іншим, Бараннік демонстрував власний художній талант, що підкреслює його цілісну особистість митця-візіонера. Таким чином, Юрій Бараннік виявився справжнім рушієм мистецького життя Запоріжжя, заклав міцний фундамент для подальшого розвитку сучасного мистецтва в регіоні та залишив по собі значну культурно-мистецьку спадщину.

Подальші дослідження діяльності Юрія Баранніка можуть зосередитися на детальнішому аналізі впливу його просвітницьких ініціатив на формування мистецької свідомості громади Запоріжжя. Також перспективним є компаративний аналіз його кураторської практики з діяльністю провідних українських та європейських інституцій сучасного мистецтва. Окрему увагу можна приділити рецепції та критичній оцінці його власної художньої творчості у контексті українського мистецтва кінця XX – початку XXI століть, особливо в частині його експериментів зі світловими проєкціями. Дослідження архівних матеріалів та свідчень сучасників може значно поглибити наше розуміння його впливу на динаміку культурного життя регіону.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арт-галерея Barannik, Музей конструктивізму. *Запорізький обласний туристично-інформаційний центр*. URL: <http://zotic.zp.ua/art-galereya-varannik-muzej-konstruktyvizmu/> (дата звернення: 10.07.2025).
2. Арт-галерея Lenin. *Центр міської історії*. URL: <https://www.lvivcenter.org/discussions/art-gallery-lenin-2/> (дата звернення: 05.07.2025).

3. Бараннік Юрій. Про успіх галереї Lenin, бізнес та Запоріжжя. *Мистецька Ініціатива Тимчасового Єднання Цінностей. Портал про сучасне мистецтво України*. URL: <https://mitec.ua/category/artists/barannik-yuriy/> (дата звернення: 05.07.2025).
4. Бараннік Юрій. Про юність галереї Lenin. *Мистецька Ініціатива Тимчасового Єднання Цінностей. Портал про сучасне мистецтво України*. URL: <https://mitec.ua/category/artists/barannik-yuriy/> (дата звернення: 05.07.2025).
5. Біля Хортиці відбувся ленд-арт фестиваль. 18 квітня 2015, 20:15 *Національний заповідник Хортиця*. URL: <https://hortica.zp.ua/ua/news/179-landart2015-photo> (дата звернення: 10.07.2025).
6. Вишеславський Г. Ленд-арт у творчості українських митців. *Сучасне мистецтво*. 2017. Вип. 13. С. 59–72.
7. Відома запорізька арт-галерея Lenin декомунізувалася. *Депо Запоріжжя*. URL: <https://zp.depo.ua/ukr/zp/vidoma-zaporizka-art-galereya-lenin-dekomunizovalasya-25022016144800> (дата звернення: 10.07.2025).
8. Лисенко Г. О. Художнє життя Запоріжжя другої половини XX – початку XXI століть : дис. ... д-ра філософії за спец. 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Харків, 2024. 306 с.
9. Мистецтво довкілля. Україна 1989–2010 : альбом / упоряд. П. Бевза. Київ : Софія-А, 2010. 200 с.
10. Олійник С. Дев'ять років тому урочище Сагайдачного у Запоріжжі виглядало дуже незвичайно. *Zprz. City*. URL: <https://zprz.city/news/view/dev-ta-039-yat-rokiv-tomu-urochishhe-sagajdachnogo-u-zaporizhzh-viglyadalo-duzhe-nezvichajno-foto> (дата звернення: 10.07.2025).
11. Олійник С. У Запоріжжі пропонують назвати вулицю ім'ям відомого галериста. *Zprz. City*. URL: <https://zprz.city/news/view/u-zaporizhzh-proponuyut-nazvati-vulitsyu-imyam-vidomogo-galerista> (дата звернення: 10.07.2025).
12. У Запорізькому Туристичному інформаційному центрі розпочато новий проєкт. *Запорізька міська рада*. URL: <https://zp.gov.ua/uk/articles/item/3117/u-zaporizkomu-turistichnomu-informacijnomu-centri-rozpochato-novij-proekt> (дата звернення: 05.07.2025).
13. Флієрл Т., Кравчук П., Кузьменко О. Баухаус – Запоріжжя : науково-популярне видання. *Універсальність явищ запорізького модернізму і школи Баухаус. Проблеми збереження модерністської спадщини : матеріали науково-практичної конференції / упоряд. : П. Бойко, П. Кравчук, Н. Лобач*. Запоріжжя, 2017. 48 с.
14. New Constructivist Art Museum To Open In Zaporizhia. *The Odessa Review*. August 3, 2017. URL: <https://web.archive.org/web/20191109092709/http://odessareview.com/new-constructivist-art-museum-open-zaporizhia/> (дата звернення: 10.07.2025).

REFERENCES:

1. Art-halereya Barannik, Muzei konstruktivizmu [Barannik Art Gallery, Museum of Constructivism]. (n. d.). *Zaporizkyi oblasnyi turystychno-informatsiyni tsentr – Zaporizhzhia Regional Tourist Information Center*. Retrieved from <http://zotic.zp.ua/art-galereya-varannik-muzej-konstruktyvizmu/> [in Ukrainian].
2. Art-halereya Lenin [Lenin Art Gallery]. (n. d.). *Tsentr miskoi istorii – Center for Urban History*. Retrieved from <https://www.lvivcenter.org/discussions/art-gallery-lenin-2/> [in Ukrainian].
3. Barannik, Yu. (n. d.). Pro uspih halerei Lenin, biznes ta Zaporizhzhia [About the success of Lenin gallery, business and Zaporizhzhia]. *Mystetska Initsiatyva Tymchasovoho Yednannia Tsinnostei. Portal pro suchasne mystetstvo Ukrainy – Artistic Initiative for Temporary Unity of Values. Portal about Contemporary Art of Ukraine*. Retrieved from <https://mitec.ua/category/artists/barannik-yuriy/> [in Ukrainian].
4. Barannik, Yu. (n. d.). Pro yunist galerei Lenin [About the youth of Lenin gallery]. *Mystetska Initsiatyva Tymchasovoho Yednannia Tsinnostei. Portal pro suchasne mystetstvo Ukrainy – Artistic Initiative for Temporary Unity of Values. Portal about Contemporary Art of Ukraine*. Retrieved from <https://mitec.ua/category/artists/barannik-yuriy/> [in Ukrainian].
5. Bilya Khortitsi vidbuvsya lend-art festyval [Land art festival took place near Khortytsia]. (2015, April 18). *Natsionalnyi zapovidnyk Khortytsia – Khortytsia National Reserve*. Retrieved from <https://hortica.zp.ua/ua/news/179-landart2015-photo> [in Ukrainian].
6. Vysheslavskiy, H. (2017). Lend-art u tvorchosti ukrainskykh myttsiv [Land art in the works of Ukrainian artists]. *Suchasne mystetstvo – Contemporary Art*, 13, 59–72 [in Ukrainian].
7. Vidoma zaporizka art-halereya Lenin dekomunizovalasya [Famous Zaporizhzhia art gallery Lenin decommunized]. (2016, February 25). *Depo Zaporizhzhia*. Retrieved July 10, 2025, from <https://zp.depo.ua/ukr/zp/vidoma-zaporizka-art-galereya-lenin-dekomunizovalasya-25022016144800> [in Ukrainian].
8. Lysenko, H. O. (2024). Khudozhnie zhyttia Zaporizhzhya druhoi polovyny XX – pochatku XXI stolit [Artistic life of Zaporizhzhia in the second half of the XX – early XXI centuries]. PhD thesis. Kharkiv [in Ukrainian].
9. Bevza, P. (Eds.). (2010). *Mystetstvo dovkillia. Ukraina 1989–2010: albom* [Environmental art. Ukraine 1989–2010: album]. Kyiv : Sofia-A [in Ukrainian].

10. Oliinyk, S. (2025, May 8). Dev'yat rokiv tomu urochyshche Sahaidachnoho u Zaporizhzhii vyhlyadalo duzhe nezvychno [Nine years ago, Sahaidachny tract in Zaporizhzhia looked very unusual]. *Zprz. City*. Retrieved from <https://zprz.city/news/view/dev-ta-039-yat-rokiv-tomu-urochishhe-sagajdachnogo-u-zaporizhzhii-viglyadalo-duzhe-nezvichajno-foto> [in Ukrainian].

11. Oliinyk, S. (n. d.). U Zaporizhzhii proponuyut nazvati vulytsyu im'yam vidomoho halerysta [In Zaporizhzhia, it is proposed to name a street after a famous gallerist]. *Zprz. City*. Retrieved from <https://zprz.city/news/view/u-zaporizhzhii-proponuyut-nazvati-vulitsyu-imyam-vidomogo-galerista> [in Ukrainian].

12. U Zaporizkomu Turystychnomu informatsynomu tsentri rozpochato novyy proekt [A new project has been launched at the Zaporizhzhia Tourist Information Center]. (2018, July 9). *Zaporizka miska rada – Zaporizhzhia City Council*. Retrieved from <https://zp.gov.ua/uk/articles/item/3117/u-zaporizkomu-turistichnomu-informacijnomu-centri-rozpochato-novij-proekt> [in Ukrainian].

13. Fliyerl, T., Kravchuk, P., & Kuzmenko, O. (2017). Bauhaus – Zaporizhzhia : naukovo-populyarne vydannya. Materialy naukovo-praktychnoi konferentsii “Universalnist yavlyshch zaporizkoho modernizmu i shkoly Bauhaus. Problemy zberezheniya modernistskoi spadshchyny” [Bauhaus – Zaporizhzhia : Popular science publication. Materials of the scientific and practical conference “Universality of Zaporizhzhia modernism phenomena and Bauhaus school. Problems of preserving modernist heritage”]. P. Boiko, P. Kravchuk, N. Lobach (Ed.). Zaporizhzhia [in Ukrainian].

14. New Constructivist Art Museum To Open In Zaporizhia. (2017, August 3). The Odessa Review. Retrieved from <https://web.archive.org/web/20191109092709/http://odessareview.com/new-constructivist-art-museum-open-zaporizhia/> [in English].